

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“

винаходить: в Австрії:

на цілий рік . . . . .	24 К
за пів року . . . . .	12 К
на чверть року . . . . .	6 К
на місяць . . . . .	2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденном ви-  
силкою 7 доларів або 14 рублів;  
з висилкою двічі в тижні 6 до-  
ларів або 12 рублів; з висилкою  
що суботи 5 доларів або 10 руб.  
Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

# РУСЛАН

християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,  
бо русе ми серце і віра руска“. — З Русланових поезій М. Шашкевича.

До наших П. Т. Передплатників і приклон-  
ників під Новий рік.

З днем 1. н. ст. січня починаємо XVII.  
рік нашого видавництва, тому відкликуємо  
ся до наших передплатників, приклонників і  
взагалі всіх, кому існування і розвиток нашо-  
го, на християнських основах опертого дне-  
вника лежить на серці, в просьбю відновле-  
ння передплати і єднання нам нових передпла-  
тик в найширших кругах нашої суспільно-  
сті. Хвалити нашого днівника не потребуємо;  
він не нинішній. І як цілих 16 рік, так та-  
кож в XVII. році видавництва стояти буде  
твірно на християнських і народних основах  
і боронити буде католицьких і народних засад.  
Масно на цілих в переломовій хвілі, яку пере-  
живав руський народ — єднати народний табор  
на християнських основах, бо в єдності сила  
і будучина української землі і народа.

Як в минулім році, так і тепер містити  
мемо біжучі справи з політичного, суспільно-  
го, просвітітного і економічного життя, пере-  
довсім нашого народа.

Сіль досписів ми розширили значно не  
лише на Галичину; також в нашій Буковині  
та з за Океану, де густою сітю поселилися  
наші брати, масно обіцяну поміч в досписах.

Для орієнтації в фільювані політичної  
думки містити мемо перегляд наших і інших  
часописів.

Огляд всесвітньої політики будемо вести  
точно.

Баччу увагу будемо звертати, як доси,  
на фейлетоні і тут запевнили ми собі праці  
цілого ряду наших найвизначайших письмен-  
ників. В фейлетоні явить ся друга частина  
„Споминів в житі“ п. Ол. Барвінського, а кромі  
того, а кромі того оповідання, новелі, нариси і по-  
езії своїх і чужих творів. Письменники п. Б.  
Лепкій, др. Осип Маковський і чимало  
молодших авторів привели нам свої оригі-  
нальні твори.

Окрім сего будуть від часу до часу я-

вляти ся наукові фейлетони пера радника  
І. В. Верхратського, д-ра Богдана  
Барвінського, д-ра Я. Р. Гординського  
та других.

Так як доси реєструвати будемо біжучі  
події в новинках і містити мемо телеграми  
кореспонденційного бюро, а й оригінальні тел-  
еграми.

Від наших П. Т. Передплатників і при-  
клонників залежний всесторонній розвиток  
нашої часописів. Передплата остає така сама,  
як в 1912. році.

## Байка про війну.

Як з байок для дітей учителі виснову-  
ють науку і поради на будче жите, так і з  
теперішніх відносин у нас можна і треба де-  
чого навчити ся. Може ся заповідана війна  
лишити ся байкою для дорослих людей зі  
всіма страховицями, якими богаті нераз бай-  
ки, однак уже те, що ми пережили і передумали  
перед війною, гідне уваги і як найсиль-  
нішого застановлення. Сеж, хто не хотів, у-  
же тепер торгуєв напою шкірою.

Російські националісти визволювали нас  
з під австрійського „ярма“, наші домашні  
Москалі прилучували нас у своїх мріях уже  
до Росії; богато польських політиків будували  
вже свою Польщу, в котрій очевидно і наш  
нарід мав би опинити ся.

Так пережили ми цікаве явище, що хоч  
одним „Мавепинці“, а другим „гайдамаки“  
дуже не припадають до вподоби, але, як на-  
те прийде, одним і другим жалко викидати  
нас за пліт, ми придали би ся одним і другим  
бодай на робітників при будові вигідніших і більших будинків для них; нам від-  
ступлено би там сутерени...

Байка про австрійско-російську війну  
мабуть так і лишить ся байкою, дорого за-  
плаченою, і нашому народові в Галичині  
прийде ся далі огорзати ся на всі боки і бор-  
оти ся зі своїми і чужими ворогами. Які

і разячі явища відступництва і явної зради,  
що тепер кожному впадають в очі, помалу  
затрутуться; московіфи і всеполяки знова  
„зоріентують ся“ — очи видно в користь Ав-  
стрії, — шпioni пощезають, воєнні статі зла-  
годніють — і почне ся те саме, що вже бу-  
ло в нас перед 25 літами, коли так само гро-  
зила війна з Росією.

Хто із старшого покоління не памятає  
тих двох чи трох років перед „новою ерою“?  
Центральне правительство, під грою війни,  
зміркувало, що годі терпіти в Галичині ворог  
жі державі живла; війскові круги зацікавили  
ся також долею нашого народу, що на єго  
землі мала би бути війна, — вітворті ся  
такі обставини, що самі собою вимагали по-  
лагоди справи становища руського народу в  
державі.

До війни не прийшло і „нова ера“ з рі-  
жніх причин не оправдала тих надій, які на-  
неї покладало ся. Ми самі злукою з москові-  
філами на довгі літа підорвали у правитель-  
ства довіре до нас; з другого боку — щоби  
не брати не по правді всеї вини на себе —  
треба сказати, що і пресловутий німецький Мі-  
хель з Відня, сей чи той державний муж,  
більше дбав про те, щоби з днів на день та  
з місяця на місяць попихати державний віз  
нагеред і витягти его з болота, аніж щоби  
побудувати гладкі і міцні дороги на довгі лі-  
та. Нас забули, бо війна не грозила. А що  
польський народ скористав за той час, за тих  
останніх двадцять літ, як він силою стриму-  
вав там, де міг, наш розвиток, не треба й пригадувати.

Тепер може скласти ся щось подібне.  
Коли всякі уступки на нашу користь мають  
переходити через польські руки, то нам вели-  
кого добра не можна сподівати ся. Нехай ли-  
ше воєнна гроза затихне, зараз і вага нашо-  
го народу, яко населення на границі Росії, по-  
меншає і почне ся давне пересіване всякої  
уступки для нас через польські решета і сита.  
І прийде ся нам знов числити тілько на свої  
сили, на те, що самі собі запрацюємо.

Але в тій власній праці і помочи пови-

входить у Львові що дня крім  
неділь і руских съятів о 5 год.  
по полуночи. — Редакція, адміні-  
страція і експедиція „Руслан“  
при ул. Жмельовського ч. 15, II.  
поверх. Експедиція місцева  
в Агенції Соколовського ул., Я-  
гайліонська

Рукописи звертається лише за  
попереднім засторогом.

Реклама лише неопечатані  
вільні від порта. — Оповістки  
звичайні приймаються по ціні  
20 с. від стрічки, а в „Надії-  
ні“ 40 с. Подяки і приватні  
допесена по 30 с. від стрічки

тати! Не можна прочитати ані гарних пісо-  
ньок, ані оповідань про всілякі краї та люді.  
Так мені жаль тих, що не вміють читати!  
Чоловік, як сліпий: дивиться в книжку, а ні-  
чого не бачить...

— Колиби ти був учителем, навчив би  
ти всіх, правда?

— Всіх не міг би, бо дуже богато лю-  
дей на съйті, але навчив би богато. Розда-  
вав би дітям книжочки, оповідав би гарні  
вірші, мав би цілу шафу всіляких книжок...  
А хто би добре учив ся, дарував би ему най-  
гарнішу книжку з образками... О... от вже  
на право і моя дорога! Досить їзді!

Я казав візникові задержати коні.

— Чи трафиш домів? Щоби ти не за-  
блудив, ніч темна, сипле снігом... Ліпше під-  
везу тебе до самого дому.

— О, ні, дякую. Знаю добре дорогу, пре-  
дцін не перший раз! Тут мені вже недалеко,  
за сюю купою дерев вже і дім. Трафлю до-  
бре, всі кути знаю. Дякую вам, пане за те,  
що мене підвезли, так добре було мені їха-  
ти! — додав цілуючи мене в руку.

— Нема за що. Пожди, я забув сплатити,  
як тобі на ім'я?

— Антошко.

— Аントонку, не забудь, що ти мені обі-  
яв, вступи до мене, коли вернеш до міста  
по съятах. Буду на тебе ждати. Поговоримо  
собі і покажу тобі гарні книжки.

— Приду, приду!

Хвілю що бачив я его малу, чорну силь-  
ветку на білім снігу, але небавом пічна мра-  
ка закрила его зовсім перед моїми очима.  
Був ще добрій кусень дороги до цілі мої  
їзді. Весь той час думав я тільки про сего  
хлопця. Не могла мені вийти з голови его ве-  
ликі любов до людей. Я розсміявся на  
згадку, як він хотів бути і лікарем і съяще-  
ником і адвокатом, однак мусів подивляти  
знов, що всі ті заняття подобалися ему не  
з матеріальних оглядів, але в огляді на ко-  
ристи, які міг би віддати суспільності. Неска-  
зано подобався мені сей малій альтруїст,  
его виговір, съмливість, розум.

Якже можна було оставити таку дитину  
без помочі, без съята — сказав я собі. І  
прирік я собі сильно взяти его під свою опі-  
ку, учити, віддати до гімназії, одним словом  
помочи ему зробити его альтруїстичні наміри  
ділом. Пізніше заворушили ся в мої голові  
сумні думки, кілько таких способів та съві-  
тих дітей гине без науки, без нічієї помочі.

(Даліше буде).

Просимо домагати ся „Руслан“ по всіх  
реставраціях, каварнях, торговлях і приєдну-  
вати нам нових передплатників в кругах своїх  
знакомих.

Шатрійос Раґана.

З оповідань лікаря.

(Даліше).

— Так, а чи не ліпше було би зістати  
чим іншим? Наприклад, съящеником, не зі-  
став би ти?

Хлопець покрутів головою а по хвилі  
сказав:

— І съящеником хотів би... Съящени-  
ком ще краще! Съященика слухає Господь  
Бог, съященик може від Господа Бога ви-  
просити, що лише захоче.. найліпше бути  
съящеником! Я молив би ся й молив ся,  
аби Пан Біг дав всім бідним доволі хліба,  
аби не забирали дітям матерій, а жінкам му-  
жів.. гірко від вдов, мені їх так жаль! Я б  
просив, аби росло добро збіже, аби родилося  
подістком картофель.. І голосив би красні  
проповіді.. Як би кричав, тобі кричав! силь-  
ніше ще, як наш парох, аби люди не пили  
якіб я гарні образки давав на коляду! Тож то  
діти тішили би ся!

— Добрям був би ти, хлопчику, съящени-  
ком. Однак є ще інші науки. Може би  
ти волі бути адвокатом? Чи знаєш, хто та-  
кий адвокат?

— Адвокат? Ні, не знаю. Що він ро-  
бить?

## Огляд часописій.

(Нові подвиги лр. Бобрінського. — Змагання до прилук Галичини („австрійської Македонії“). — Спільній бенкет по знижених цінах. — „Пора за Русь святу!“ — „Польські помагачі“ лр. Бобрінського у Львові проти укр.-руського університету. — Неїже на Soplice! — Жите Українців в Петербурзі і в Москві. — Пам'яті М. Лисенка).

(Конець).

Що українсько-руський народ високе цінить свого великого Кобзаря М. Лисенка і береже пам'ять по невідкажованій його втраті, се річ зовсім зрозуміла й природна. Але ж і інші славянські народи, котрим доводилося ся почутити його безсмертні твори, відозвалися ся в великих спочуваннях по втраті українського Кобзаря. Особливо російське днівникарство висловлюється в великих призваннях про М. Лисенка. Так між іншим петербурзький „День“ згадує про життя Мик. Лисенка у Петербурзі під час науки у Римського Корсакова. Року 1875 М. Лисенко, разом з Римським-Корсаковим, Бородіним та іншими музиками уладили хорові співи на безплатних курсах в Соляному Городку; хорами правили д. Пасхалов та М. Лисенко. Молодь в Соляному Городку йшла до Невського проспекту, але тут зупиняли її „духи“. Тисячний хор по знаку діригентів сідав на тротуарах улиці і на весь Невський лунає „народнимъ гимномъ“. „Духи“ (поліція) смиреніно витягались, тримаючи руки біля козирків. Та не сі тільки забавки притягували молодь до Соляного Городка. „Народництво“ за тих часів проймало всі фібри колективного й індивідуального життя і в сфері музаки висунуло оно вперед носителів народної мельодії, народної пісні. До них належав і покійний М. Лисенко. Само собою розуміється, що навколо него гуртувалися переважно українська молодь, що втішала ся піснями свого рідного краю. І тепер, мов живий, стоїть перед менею Лисенко, з під розмащистого гесту якого зривалося то бравурне „Ой, на горі та женці жнуть“, то мов би з далекої далечі сумними хвилями котило ся: „Реве та стогне Дайр широкий“...

Д-р Ю. Енгель в „Рус. Вѣд.“ присвятив М. Лисенкові чималий некроль. Про значення Лисенка для української опери сей суворий музикальний критик висловлюється так: „Культуральної трудності завдані, яке стояло тут перед композитором, подібне до того, яке геніально виконав Глинка своїми двома класичними операми... Український Глинка — що має прийти, але дорогу ему проклав Лисенко, котрий в сїй області дав не мало симпатичного й цікавого. „Утоплену“, напр., рішучо варт було поставити і в нас (на російській сцені)“...

Д-р А. Яринович в „Од. Нов.“ особливо заслугою М. Лисенка вважає сего уміння за житем, відчувати красу молодої, съвіжої творчості найновіших українських поетів, вірші, яких брав небіжчик для своїх композицій...

...З М. В. Лисенком помер один з могиців сучасного українського руху, один з тих людей, що при відсутності загальної культурної праці всеї інтелігенції, самі утворювали те, що під силу хиба десяткам талановитих людей... Новим українським композиторам відкривалася ся тепер широка дорога для їх творчості. Но все, що треба було зробити для переходу до культурної стадії, все, що потрібне було для розуміння і вивчення української музичної творчості, зробив М. Лисенко, котрим закінчується один і починається другий період. Коли велика людина і досягає таких успіхів, які під силу тільки багатьом людям, то робить она се не без помилок і недоглядів. Слабші місця в музичній творчості М. Лисенка, звичайно ся, але тепер все діло в зрозумінні й застосуванні того гарного й величного, що зоставив він після себе. Починаючи з нього, українська музика може розвивати ся, яко культурна цінність без перерви, без скоків, в школі нових українських композиторів...

Більшість російської поступової преси, особливо той, що виходить на Україні, присвятила теплі статті, або некрологи про М. Лисенка. Але з цілого хору сих голосів виділяється надзвичайно гарна і основна стаття проф. М. Сумцова, присвячена пам'яті М. Лисенка („Южный Край“, ч. 11.063).

В особі покійного М. Лисенка — пише шановний автор — Україна понесла тяжку втрату, і не одна Україна, а все славянсьтво, бо Микола Лисенко був одним з тих

культурних діячів, що віддали своє життя для нових шляхів славянської творчості в формі поширення духовних сил рідного народу, в даннім разі народу українського, вияснені його облича та введені його коло живого міжнародного культурного спільніцтва“.

Далі проф. Сумцов подає коротеньку автобіографію М. Лисенка, яку ему прислав по-кінний композитор для продовження відомої праці шановного професора під назвою „Современная малорусская этнография“.

Зазначивши величезні заслуги М. Лисенка перед Україною і Галичиною і згадавши кільш ще статі про покійного М. Лисенка („Русская Музыкальная Газета“ 1890 року та чудова стаття О. О. Русова в „Кievsk. Стар.“ 1903 року, де д. Русов, між іншим пише, що Лисенко в музикальних творах зумів розкрити душу свого чаюда з характеристикою єї не тільки в дану хвилину, але й в різні періоди часу, в історичних її проявах), проф. Сумцов цілком справедливо завважає:

„Величезний талан і многолітні плодотворну діяльність Лисенка російська критика замовчувала, через ті, часто незрозумілі мотиви, через які замовчувавася всеукраїнське; були замовчувані навіть з боку осіб, що іменують себе «оступниками».

М. М. Іванов — пише далі проф. Сумцов — великорос, що скрізь вказує своє великоросійське походжене, в 2 томі дуже гарної праці „Історія музикального розвитку Росії“ 1912 р. буквально каже так:

„Дивно, що російське музикальне товариство, що має на меті піддержувати композиторів країни і знайомити публіку з їхніми творами, не найшло можливості на протязі 40 років виконати що небудь з творів Лисенка, навіть згадати, що такий композитор існує! Такий самий докір можна зробити й київському відділу музикального товариства — пише Іванов, замовчуєчи про інших, — де теж, коли не помилуючись, твори Лисенка ігнорувались через місцеві особисті причини.

Звичайно, російське музикальне товариство часто не виконує своїх прямісеньких обов'язків, а які наслідки будуть для мистецтва і цілі країни від такої сварки і ворожечі — зовсім ясно всім і кожному, хто уважно слідить за музикальним життям і думав над ним. Справді, не можна зачиняти дорогу проявам життя цілого великого краю навіть не цікавитися ними. Україна, що займає добру третину европейської Росії, звичайно, має всі права на увагу до неї, так само, як і перший єї серйозний і з европейськими підготовлені музикант“.

Зазначивши сї слова М. Іванова, проф. Сумцов пише:

„І се каже теж цілком поважний, по-європейському підготовлений музикант, автор численних музикальних статей і просторії, двохтомної праці по історії російської музики; ему тут можна цілком повірити; але, до речі сказані, для Українців в єго словах не має нічого нового; они давно перевонались, що їм треба покладатися тільки на бласці сили, бо «не має в съвіті правди».

Коли народна мудрість в прислівях і піснях каже, що „нема в съвіті правди, правди не віскати“, то таж народна мудрість в прислівях каже, що „своя хата — своя правда“, „своя стріха — свою втіха“, що „не пізно до свого дому й опівночі“, що „в своїй хаті й тріска помагає“, — кажучи інше, народна мудрість надає велику вагу самостійному розвиткові.

Хто в межах своїх сил і можливості, як Микола Лисенко, служив сїй внутрішній, духовній, творчій силі, пам'ять того буде забезпечена з подякою на многі роки, ім'я Миколи Лисенка на завше буде записано золотими буквами в історії українського відродження, особливо в справі розвитку любові до народної музикальної творчості“.

## Росія і будучина Балкану.

(X) Як уладяться сї політичні і державні відносини на Балкані і які будуть взаємні балканських держав до інших держав європейських, годі ще тепер докладно означити.

такнув лише загально про роль Росії як для нових шляхів славянської творчості в православній державі супроти православних балканських держав. Сими днями появилася також в „С. Петерб. Вѣдомостях“ обемиста передовиця про будучі взаємні балканських держав з Росією, з котрої подамо деякі частини. Між іншими пишуть „С. П. Вѣдомости“ ось що: Князь Мещерський писав недавно в часописі „Гражданинъ“, що Балканський Союз буде небезпечний для Росії. Вихід з Ту-

реччиною звиче ся небавком знова. Він твердить, що положеніе Болгарії останніми часами поліпшилося. Вкінці пише Гучков, що політика уступок Росії супроти Австро-Угорщині.

Бувши предсідник думи, Гучков, вернувшись з Болгарії до Москви. Після него війна з Туреччиною зачне ся небавком знова. Він твердить, що положеніе Болгарії останніми часами поліпшилося. Вкінці пише Гучков, що політика уступок Росії супроти Австро-Угорщині.

## Сербско-болгарська умова.

З Білгороду доносять, що болгарське і сербське правительство умовилися, що в случаю скріплення воєнної акції проти Туреччини, сербські війська помагати муть Болгаріям при Чаталджі.

## Мирові переговори.

На онодішнім засіданні мирової конференції виявилися відпоручники балканських держав головні услів'я миру. Домагаються їхні, щоби Туреччина відступила весь простір на захід від лінії, яка зачинається від місця на захід від Родоста над морем Мармарас і тягне ся до Маліярабай над Чорним морем з виключенням півострова Галліполі. Простір цей обіймає також Альбанію, але рішене що до сї останньої має бути застережено державам. Услівія містять дальше домагання відступлення егейських островів і зручення Туреччини всяких претенсій до Крети. Сї услівія підписані повноважниками балканських держав, а пізніше розвинулися що до них подібна пересправа. Перед заключенням остаточної угоди сї услівія будуть імовірно обмежені.

Сербський відпоручник Новакович запротестував проти дальшої воєнної акції Турків в Скутарі і загрозив, що Сербія начне проти Турків офензиву, коли не перестануть вести сю борбу.

## Винагорода для Австро-Угорщини.

„Die Zeit“ стверджує, що зголосена сербським урядовим бюром готовість дати Австро-Угорщині винагороду представляє ся як сербська пропозиція, бо досі не звісно ще, чого буде домагатися віденський кабінет.

## Росія на Балкані.

Північний білгородський днівник „Са-моуправа“, обговорюючи виводи російського предсідника міністрів Коковцева, вказує мировий тон сї промови, твердить однак, що треба перед усім зажадати на вислід балканської заверухи, щоби пересувати чи Росія дійсно сповнила свою задачу оборонця балканських держав.

## Настрої в Росії.

В націоналістичних російських кругах стало велике обурене, що межи Австро-Угорщини а Сербію приходить до порозуміння. Сї круги з озаблені в причині ухвал на лондонських переговорах і називають їх новим дипломатичним Мукденом Росії. Зате „Биржевія Вѣдомості“ містять з кругів російської дипломатії статю, в якій вказують, що Австро-Угорщина понесла в дипломатичних переговорах соромне поражене, бо всі домагання Сербії полагоджено завдяки зими крові Росії. Всі держави балканського союза винесуть хосен, а Австро-Угорщина понесла великі страти в наслідок військових приготовань, що з огляdom на слабий фінансовий стан монархії і внутрішній її політиці, дастися ся діймаючи відчутти.

## Проти відступлення Добруджі Румунії.

В болгарській Добруджі в величезній несупокій з причини чуток, наче би сї край мав бути відступленій Румунії. Має бути вислана до предсідника міністрів окрема депутація, щоби запротестувати проти відступлення сї області Румунії.

## В справі Адриянополя.

„Neue Fr. Presse“ доносить, що держави стараються наклонити Туреччину, щоби пошила домагання удержання при Адриянополі.

## Скандинавський союз.

З Штокгольма доносять, що представники скандинавських держав: Швеції, Норвегії і Данії підписали договір, на основі якого зобов'язуються до удержання строгої нейтральності і не починати ніяких кроків без спільногопорозуміння.

## Війна на Балкані.

### Заповідь дальній війни.

Махмед Шефкет мав зложити султанові меморіял, в якім годить ся на обнійт голов-

## НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Евгена; римо-кат.: Стефана. — В пятницю: руско-кат.: Тирса і Левкія; римо-кат.: Івана еванг.

— Зніжене ціни соли. „Wien. Ztg.“ оголосує розпорядок міністерства фінансів, яким знижується в розпродажі ціну немеленої солі з копальні в Бахні і Величці з 210 К на 2 К за 1 метр. сотнар від 1. січня 1913. р.

— Наумович і православна пропаганда. „Галичанин“ не раз, не два проголошував Наумовича своїм божком, а коли хто виказував ему єго злобу і змагане в хитрий спосіб — під фірмою Наумовича — ширять відступство від католицької віри — то лаявся на московський лад. „Холмська Русь“ рідна сестра „Галичанина“ і „Прикарпатської Русі“ так характеризує вплив Наумовичової діяльності на витворене нинішної православної пропаганди: „Съмена правды“ (?!), посъяння (Наумовичем) въ сердцах Галичинъ, дали обильные плоды; мы видимъ, что въ настоящее время въ Галичинѣ православіе и русский духъ крѣпче, чѣмъ у насть въ Холмщинѣ; мы видимъ, какъ тамъ въ настоящее время, несмотря на страшныи гоненія и преслѣдованія цѣлыхъ селъ и деревни призываютъ православіе, цѣлые села заявляютъ, что онѣ русскія“. А сего Наумовича вважає „Галичанинъ“ божком.

— Занепад торговлї. Балканська війна і витворене нею непевне положене в Европі довели до великого занепаду в торговлї в цілій Европі. Найменше потерпіли витворці і купці звістних продуктів, бо без харчу відто не обіде ся. За то страшні часи переживають торговлї інших товарів. Се можна було помітити й у Львові. З нагоди лативських Різдвяних съят був давніми роками по торговлях величезний рух. Сего року перед съятами царили по торговлях пустки. Мало хто справляв нову дорогу одіж, ніхто не видавав гроша на дорогоцінності. Люди стали жити щадно і зайвий гріш ховати на тяжку годину. Очевидно, що такі відносини відібють ся грізно на купцях. Найповажніші фірми не зможуть видергати довго такого стану і до давніх банкротств готові долучити ся нові упадки купців.

— Про що говорять на селі? Очевидно про те, що селянам найбільше доскулює: про голод і війну. І найцікавіше при тім, що селяни в околицях, навіщених сегорічним недородом, як от Надвірнянщина, Солотвищчина або Богородчанщина, голосно домагаються ся війни. Селяни, які стоять в військовій звязі, з нетерплячию вичікують покликання їх, до війска, бо при війску, мовляв, ніч чоловік не журить ся: юста дають, гроши дають, ще й до того гарний, цісарський „мундір“. Нарікають дуже на проволоку. Хтось пустив вістку про „українське повстання“ проти Росії. Ся вістка викликала велике вражені. До місцевих інтелігентів почали зголосувати ся на вітві сивоголові старці, просяччись у добровольці, щоби, як кажуть, зробити вже раз нужді конець.

— Арештовані серед москвофілів. До „Прик. Руси“ доносять про нові трусені і арештовані серед москвофілів в ріжких місцевинах. І так в Балучині коло Золочева перевела жандармерія трусенію в читальні ім. Качковського і в льоці „Русской Дружини“, де — як доносять — „Прик. Русь“ сконфіскувало лише рукоописний збірник російських пісень, які русофільська молодіж і так знає на іноземстві. — В Балучині переслухала жандармерія Сем. Стойка і Ів. Кравчука за ворожу державі агітацію між народом і збирани складок для полудневих Славян. — В жовківським повіті арештовано в Купичеві студ. Мих. Хавроня і селянина І. Фуца, в Реклинках Ів. Пенюка, в Мокротині арештовано студ. Лукачича і кількох селян, всіх очевидно за приготовлюване ґрунту для Росії і підбурюване наслення до державної зради.

— 100 000 випадків. Вчера вечером заасмортіла ратункова поготова у Львові 100.000 грациста від хвилі засновання сего тов-а, т. є від 1898. р.

— Хуліганські подвиги. З Каменця подільського доносять, що оноді в ночі якісь московські хулігани поломали дві вивіски на дверях тамошньої „Просвіти“.

— Пошестє скарлатини шириться в Станіславівщині. Наслідком того позамікано там народні школи і розведені пильнішій нагляд над поборенем недуги.

— Різдвяни лат. съвята без снігу. Чи сегорічна

зима бажає доброти ся до загальної орігінальності сегорічних подій на всіх областях всесвітного житя, чи се єї „оригінальні примхи“ — досить, що є она дивна сама собою. Чим близше січня — тим тепліший воздух. Снігу майже нігде й кластика не видно і то не лише у Львові, але в на провінції. На провінції дас ся єї орігінальність прикрайше відчувати через болото і пошесті недуги. Бувало давніше в сім часі від стирт снігу вікон не було видно; мороз аж ляців від скрипоту обуві. А сего року...

— Голодівка „батюшків“ Уважнені під замітом шпигунства в хосені Росії в звязі з справою С. Бендасюка, православні батюшки Сандович і Гудима, коли суд відмовив їх домаганям випущені з вязниці, спробували голодівки. Обох перевезено до вязничого шпиталя, звідки Гудима вже вернув до арештів карного суду, а Сандович лишився надальше в шпиталі.

— 3 Косова доносять нам, що повітовим маршалком вибрано там о. Волод. Пасиновичем) въ сердцах Галичинъ, дали обильные плоды; мы видимъ, что въ настоящее время въ Галичинѣ православіе и русский духъ крѣпче, чѣмъ у насть въ Холмщинѣ; мы видимъ, какъ тамъ въ настоящое время, несмотря на страшныи гоненія и преслѣдованія цѣлыхъ селъ и деревни призываютъ православіе, цѣлые села заявляютъ, что онѣ русскія“. А сего Наумовича вважає „Галичанинъ“ божком.

— Непрошенні опікуни. В Петербурзі відбувається оноді — як доносять звідтам — третій з черги „словяньський бенкет“, на якім звісний Вергун візвав до енергічного поперття Сербії і увінення 4 і пів мільона галицьких „Rosian“ з австрійського ярма неволі (?), під котрим досі стогнуть. Опісля розчинав ся Вергун за Словінами в Босні і Герцеговинѣ, котрим не ліпше веде ся як галицьким Росіянам. Домагався, щоби Росія визволила рівночасно галицьких Росіян і боснійських Сербів.

Посол Марков, який в думі належать до правиці, заявив, що прояви симпатії для балканських держав в пустою демонстрацію і провокацію, тому, що Росія не сповнила досі своєї задачі і не вислава мільона багнетів на поперті інтересів балканських держав. На бенкеті ухвалено резолюцію, яка визиває Росію, щоби згідно з заповідю Коковцева, боронила балканських Словін.

— Чи не хотять іти здобувати Палестину? Дня 21. с. м. т. в суботу вийшов і на прохід до парку (в Станіславові, де найбільше синістів). Там, де звичайно о тім часі зовсім пусто, почув я вістріл Іду отже в сю сторону, звідки доходить до мене голос і там бачу більші або менші відділи то учеників, то старших жідівських хлопців убраних по звичайному як вправляють ся в війсковій муштрі. Щаслива, думаю собі, наша Галичина, а посередо і Австроїя, коли в ній горять таким воєнним духом — навіть і жиди. Лише чи они не приготовляють ся до війни з Турком, щоби єму відобрести Палестину?

— Яким способом приходять жиди до майна? В Крехівціх (під Станіславовом) переїздивши країком через город одною селянина. Кілька разів, коли селянин побачив єго, тоді завернув назад, не повалюючи єму тамтуди їхати. Тепер жид обжалував селянина, що він не позволяє єму їздити тою дорогою, котрою він усе їздив і ніхто єго не спіняв, а справу віддав в руки адвоката жида і покликав на съвідків інших жидів. І тепер бідний селянин круить ся і мусить волочити ся по судах, а лише для того, що жид забажав загарбати єго добро. — От до чого то доводить тальмудичне виховання.

— Упрости собі. Оден бідний селянин церходив через поблизу ліс. Заледво війшов до ліса, побачив як недалеко від дороги лежали дві вязанки сухарів (сухого дрібного галузя). А що в дома не було чим запалити, то селянин підійшов близше до тих вязанок, становив над ними і став розважати над тим, як би то они єму придали ся і як би то прийти в їх посідане. Коли по якімсь часі зирнув на бік, побачив лісничого, що знову приглядав ся єму, хотячи побачити, що він з тими вязанками сухарів буде робити. Але, що селянин був чесний, то приступив до лісничого і каже: „Я би, пане, хотів купити сії дві вязанки сухарів“. „Добре“, каже лісничий. „А кількох маю за них дат“ питає ся селянин? „50 сотників“, відповідає лісничий. Селянин витягає гроши і хоче платити. „Е! май голубчик“, каже лісничий, „то так не можна. Сей ліс, як ви знаєте, належить до міста; отже я дам вам картку, що ту є дві вязанки сухарів на продаж і що ви їх купите за 50 сотників. З тою карткою підете до пана секретаря і він вам виставить асигнату; з тою асигнатою підете до пана посадника, щоби підписав ся на ній. Коли пан посадник

підпише ся вже на асигнаті, то підете до дити ся, а в як добрім гуморі, можна було пізнати з того, що більше склонні до съміху не могли іти о власних силах, але просили знакомих, аби їм подали рама, щоби не падали зі зъміху на землю...

— Трагічна судьба манджурскої династії. Судьба здетровізованої китайської цісаревої є не до позавидування. Мешкає она з сином в зимовій палаті в тій часті Пекіна, яка зове ся від віків „забороненим“ містом. Цісареву і малого цісара покинула вся рідня і приятелі, лишилося ся вправді кілька сот евнухів, але по так численних давнійше урядниках, дворянах і дамах цісарського гарему не остало ані сліду. Як за давніх добрих часів, бе ся що дnia по кілька сот овець і богато дробу після старого звичаю, а що нема двірських дістайників, то надворні різники і куховари спроваджують позадвірських консументів. Ціла ватага дармуючих евнухів в розкрадає цісарську скарбницю і нищить останки съвітлої минувшини. Цісареву вдову день і ніч переслідує страх перед республиканцями, не съміє она таож виходити з палати. Цісар є ще дитиною і не здає собі справи зного положеня; щлими днями бавить ся оловяними вояками. В європейській дільниці повстав проект, щоби „заборонене“ місто перемінити на свого рода історичний музей, який відповідав би менше більше московському Кремлеві, цісарева видає запропонувала правительству, щоби перевесло свої міністерства і уряди до „забороненого“ міста, а єї самій позволяло опустити зімову палату.

— Помилуваній по смерті. Як доносять з Петербурга, стверджено, що воєнний суд в Баку, засудивши якогось Горліва, обжалованого убийство сторожа, на смерть, допустив ся похибки. Засуджений зложив відклик, однак губернатор Кавказа не вислав єго до головного воєнного суду лише затвердив присуд. В тій справі звернули ся до Коковцева посли лівіїв в думі, а сей зарядив здергав виповнення присуду; се однак на нішо вже не придало ся, бо дотична депеша наспіла в 2 години по виконанню присуду.

— Смерть сіамських близнят. В стані Огіо, в Америці, померли дві сестри, славні „сіамські близнят“ (близнят), проживши 60 літ. Прийшли на съвіт ще за часів невільництва в Америці. Були они муринками; їх властитель продав їх за 160.000 марок якомусь підприємцеві, а сей возив їх по съвіті, чим добре від відомого майна. Одного разу украдено єму близнятня і цідприємець не міг їх віднайти кілька літ. Вікіні найшов їх в Лондоні. Сестри звали ся Мілє і Кристіна. Мали они дві голови, чотири ноги і лише оден кадов. Мали однаковий характер, ті самі симпатії і антипатії. Лузало ся однак часом, що спеччали ся в собою. Виступали також на сцені, гуляли і співали дуети. По цілім съвіті, де лише виступали, викликували незвичайне враженіє і співчуття для їх привованої долі.

— Поетичний кутик. Старий студент. Двадцять літ по школах вчу ся, Двадцять літ, як двічі два. Та — нічого не добю ся: Стала съвіт голова: І науки не здолаю, Хот учу ся і в ноці; В день по городу ганяю — Заробляю на харчі. Єсть у мене бідна мати, Єсть, дочка, дружина, син; Треба всіх похарчувати, А робітник — я один. Прийде вечір, я до хати, Щоб хоч трошки одпочити. Візьмеш книжки почитати, Та немає чим съвітити! І лежу я в темній тиші, Коло мене діти сплять. По кутках шкrebуть ся миші — І підручники їдять. І коли я вибью в люде, Щоб позабутись зліднів, мук?.. Ні, мабуть, кінді не буде: Не пройти мені наук! Двадцять літ по школах вчу ся; Ще й тепер потроху вчусь. Згорбивсь, зморшив ся, зігнув ся, Як старесенький дідусь!.. „Рада“ П. М. Оповістки. — Українське Товариство св. Рафаїла у Львові, засноване 1907. р. для охорони ваших емігрантів, видає вже третій рік (від 1910) часопис „Емігрант“. В ній мож вичитати ду-

же цінні інформації про зарібки в Німеччині і про еміграцію до Зединених Держав північної Америки, до Канади, до бразилійської Парани, (бо є аргентинська Парана), до Аргентини і до інших земель. Перші два річки „Еміграція“ можна набути в нашім Товаристві за дві корони. Около 1. січня 1913. н. ст. буде розіслане 1. двоаркушеве число „Емігранта“ на рік 1913. за річну передплату 1 К 20 сот. Таких чисел вийде в 1913. р. шість що два місяці. Просимо о передплату, щоби ми могли покрити кошти печаті, і що би можна нашим найбільшим людям через добре поради помогти, як они мають прийти до трохи лішого кусника хліба. Понеже маємо надзвичайно скупі вісти від своїх людей в еміграційних теренів, тож просимо всіх людей доброї волі о присланні листів від написів емігрантів, які описують своє життя на еміграції, і те, які зарібки мають, і де — бож тим способом будуть наші люди, що потребують емігрувати знати, де йти, і як йти, в який спосіб о зарібки постарати, як платити за працю, яка то праця, чого емігрантам вистерігати ся, а о що старати ся. Листи нам ласково прислані на жадання звернемо з подякою. Удяляємо все інформації в еміграційних справах за дармо; лиши просимо прислати нам марку за 10 сот. на відповідь. — Як хто не хоче видати дві корони на перші два річки, то пай купити „Дороговказ“ вами виданий за 40 сот., які прислати після в листі в почтових марках. „Дороговказ“ містить в собі дуже потрібні інформації для тих емігрантів, що йдуть за море, для тих, що йдуть на зарібки до Пруса, і для емігруючих дівчат і жінок. — Від Українського Товариства с. Рафаїла у Львові (улиця Коперника 36).

З Дирекції почти присилають нам до поширення отсюди оповістку: З нагоди зближаючихся виборів до міської ради у Львові і отриманих в сим агітацій поручач ся виборчим комітетам, щоби задля уможливлення скорого доручування запрошення на передвиборчі збори і взагалі письма в справі виборів означували в адресі виразно наглядно написию „справа виборча“ і подавали у своїм власним інтересі запрошення на передвиборчі збори по можности як наявніші перед речицем зборами і то просто в відділі листовим уряду поштового ч. 1. (пр. ул. Словакского). Коли вже конечно потреба ужити почтових скринок, вказане не вкідати сих письм до великих скринок призначених до надавання позамісцевих переписок, бо се може спричинити значне припинення в дорученню дотичних посилок, лише до малих почтових скринок призначених до надавання місцевих листів.

— **Іменовання.** Дирекція залізниць іменувала між іншими інспектором в Станіславові, Івана Терлецького, старшим інспектором; надала VI. кл. ранги (4.800 К) Мих. Гамоті, тит. інспектором у Львові, VII. кл. ранги (3.600 К) Ром. Ганінчакові, ком. маш. у Львові і А. Жуковському, ревідентові в Станіславові; іменувала Мих. Чеховича, ст. офіціяла в Новім Санчі, інспектором.

Львівський вищий краєвий суд іменував асистента, З. Кубалю, офіціялом ad personam в цивільно-судовім депозитовім уряду у Львові.

— **Краєва Рада** школи перенесла: М. Стоцьку, учит. 6 кл. ж. шк. в Радехові, на рівнор. пос. до 4-кл. ж. шк. в Рожнітові, І. Стоцького, учит. 4-кл. муж. нар. полученої з виділ. шк. в Радехові, на рівнор. пос. до 4-кл. муж. шк. в Рожнітові (замість до Соколова), В. Турчинського, учит. 4-кл. муж. шк. в Куликіві, на рівнор. пос. до 5-кл. муж. шк. в Березові, Г. Хомяка, учит. 5-кл. муж. шк. в Березові, на рівнор. пос. до 4-кл. муж. шк. в Куликіві, Ол. Глодзінського, управ. і М. Глодзінську учит. 2-кл. шк. в Бережниці шляхотській, на рівнор. пос. до 2-кл. шк. в Соснові, Р. Барисівну, учит. 2-кл. шк. в Лімній, на рівнор. пос. до 2-кл. шк. в Бічківцях, Л. Кулаківну учит. 2-кл. шк. в Бічківцях, на рівнор. пос. до 2-кл. шк. в Лімній, С. М. Яндіку, учит. до 1-кл. шк. в Звінчичі, на пос. учит. до 1-кл. шк. в Залучу над Черемошем, О. Новака, уч. 1-кл. шк. в Поділю, на рівнор. пос. до шк. в Дульчи великій, І. Ліщину, учит. 1-кл. шк. в Манасіві, на пос. учит. до 2-кл. шк. в Ростічках і А. Васильківського, учит. 1-кл. шк. в Кривім, на рівнор. пос. до шк. в Андреївці; вилучила громаду Глубічок малий, в Збаражському окр., зі шкільного округа в Тарасівці і організувала окрему 1-кл. шк. в Глубічку

малім; зорганізувала 1-кл. шк. в Вербліянах за присліку Чучмані гумнісі, в каменецькому окрузі; перемінила 1-кл. нар. шк. на 2-класові; в Тюдеві, в косівському окрузі, в Турім, в старосамбірському, в Станіславі вижній, в скільському, в Колбаєвичах, в рудецькім і в Орелці, в снятинському окрузі; дозволила О. Тарнавецькій на отворене фрэблівської школі з німецькою викладовою мовою в Коломиї.

### Посмертні оповістки.

— **Кн. Юрий Чарториський**, член палати вельмож, посол до краєвого сейму і парламенту, помер вчера у Відні в 85. р. життя. Похорон відбудеться в суботу, дні 28. с. м. в Сіняві, де находитися його родина гробниця. В. е. п.!

— **Никола Пріщак**, ученик 6-ої класи рускої гімназії в Станіславові, помер дні 18. с. м. по короткій а тяжкій недугі, серед широго життя учителів і товаришів, в 18. році життя. Похорон відбудеться в суботу 20. с. м. В. е. п.!

### Телеграми

в дні 25. грудня

**Букрешт.** (ТКБ). Півурядова часопись Roumanie заперечує чутки про намір змобілізування румунської армії. Румунія лише тоді змобілізує ся, як би мала розпочати війну.

**Білгород.** (ТКБ). Король підписав указ, який продовжує мораторію до дня 31. березня.

**Відень.** З Білгорода доносять, що сербське правительство годить ся на предлоги, які поставила конференція амбасадорів що до Альбанії і пристані над Адрійським морем.

**Рим.** Кружляє чутка, що міністер загравничих справ Сан Джюліано прибуде небавком до Відня, щоб відвідати гр. Берхольда.

**Царгород.** Тутешні дневники доносять про нові побіди турецької флоту в борбі з грецькою флотою.

**Рим.** Араби дальше боряться коли Дерні і Бенгаві. Командант італійських війск оголосив, що хтонебудь переловлений з оружием в руці буде уважаний за звичайного опришку.

**Будапешт.** В поінформованих кругах зачувати, що бувший міністер спільного скарбу Буріян має стати баном Хорватії.

### Господарські, промислові і торгівельні вісти.

**Комунікат Краєвого Союза для збуту худоби** з торгу у Львові дні 24. грудня 1912.

На виншний торг зігнано: Волів 22, бугаїв 6, коров 36, яловів 54, телят 125, бефор 135; разом 375 штук.

Плачено за метричний сотнар живої ваги т. є за 100 кг.: за опасові волі 92 до 110 К, за худі волі 00 до 00, за бугаї 80 до 90, за корови на заріз 50 до 90, за яловів 50 до 94, за телята 60 до 110, за бефори 100 до 114 К.

### Тижневий звіт

**Торговельної і промислової палати** про ціни збіжка і продуктів у Львові від 16. до 22. грудня 1912.

за 50 кг.

Пшениця . . . . .	9.70—10.15 К
Жито . . . . .	9.00—9.40 К
Ячмінь броварній . . . . .	8.55—9.30 К
Ячмінь на пашу . . . . .	8.00—8.40 К
Овес . . . . .	9.50—9.85 К
Кукурудза . . . . .	0.00—0.00 К
Гречка . . . . .	0.00—0.00 К
Горох до варення . . . . .	11.00—13.00 К
Горох на пашу . . . . .	9.00—10.00 К
Бобік . . . . .	8.50—9.00 К
Конюшина червона . . . . .	9.0—115 К
Конюшина біла . . . . .	105—125 К
Конюшина шведська . . . . .	100—125 К
Тимотка . . . . .	27.00—32.00 К
Ріпак зимовий . . . . .	16.00—16.50 К
Насінє коноплі . . . . .	0.00—0.00 К
Хміль старий . . . . .	0.00—0.00 К
Хміль новий . . . . .	80—100 К

### Жасіж ярих і цвітів в пачках

#### по 10 сомиків

в гаїніх і практичних скринках віддав в комісову продаж на догідних умовах

**Краєвий Союз Господарсько-торговельних**

**Спілок у Львові** ул. Зіморовича ч. 20.

Насінє під гарантією свіже і правдиве,

перед насипуванем до пакетів піддане

контролю КРАГБОВОЇ СТАЦІЇ БОТАНІЧНО-

РІЛЬНИЧОЇ у Львові.

Просить ся о ласкаві скорі зголоше-

ня на комісові склади, бо число скринок обмежене.

467(3)

### Асекуруйте своє жайко від огню

#### в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страхи, бо достаток одинці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаємних обезпечень

#### „Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати заобезпечення селянських будинків,

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„Дністер“ оцінює та виплачує школи по огні скоро і регельно, а до комісії запрошувє все двох господарів на оцінку.

„Дністер“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністру“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ винесуть з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„Дністер“ приймає обезпечення на житі у всіх догідних комбінаціях (на дожиток, посмертні капіталі, посаги, ренти).

В „Дністру“ можна обезпечити від крадіжки з вломом движимості всякої роди, а товариства кредитів готовку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаємних обезпечення „Дністер“ у Львові, власним дном ул. Руска ч. 20.

Брошуру:

#### Йосиф II. чи Ян Казимир?“

(з нагоди святкування 250-літньої річниці

естовіанії Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарії Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові

по 30 сот. за примірник.

### Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середньо-европейського.

**Замітка.** Поїзди поспішні означені грубо м друком. Години вічні від 600 ввечером до 559 рано означені підчеркнені чисел мінютових.

#### Відіїзд зі Львова

з головного дівірця: